

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ

25

ΙΩΑΝΝΟΥ ΠΑΝΑΓΙΩΤΙΔΟΥ
ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ ΤΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΧΑΛΚΙΔΑΣ

ΦΙΛΟΣΟΦΟΙ
ΤΟΥ ΙΘ' ΑΙΩΝΟΣ

Ἀπὸ χριστιανικὴν σκοπιὰν κρινόμενοι

(ΣΟΠΕΓΧΑΟΥΕΡ - ΝΙΤΣΕ - ΤΟΛΣΤΟΗ)

*Βλέπετε μή τις ὑμᾶς ἔσται ὁ συλαγωγῶν
διὰ τῆς φιλοσοφίας καὶ κενῆς ἀπάτης.*

Ἄπ. Παῦλος

ΑΘΗΝΑΙ

1950

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΤΟΜΕΑΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΕΡΕΥΝΩΝ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΕΠ. ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Θ. ΠΕΤΣΙΟΣ

ΕΙΣ ΤΟΝ ΣΕΒΑΣΜΙΩΤΑΤΟΝ
ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΝ ΑΜΕΡΙΚΗΣ
ΚΥΡΙΟΝ ΜΙΧΑΗΛ
ΑΡΧΑΙΟΝ ΣΥΜΦΟΙΤΗΤΗΝ ΜΟΥ ΚΑΙ ΙΣΑΔΕΛΦΟΝ ΦΙΛΟΝ

Ε.Υ.Δ της Κ.τ.Π
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2006

Αἱ συγκεντρωμένα εἰς τὸ παρὸν τεῦχος μελέται, ἀφορῶσαι τὴν κοσμοθεωρίαν τῶν φιλοσόφων τοῦ παρελθόντος αἰῶνος: Σοπεργάουερ, Νίτσε καὶ Τολστόη, δὲν φιλοδοξοῦν νὰ δώσουν ἐξονυχιστικὴν ἐκθεσιν, ἀναλυτικὴν καὶ κριτικὴν τοῦ φιλοσοφικοῦ συστήματος αὐτῶν. Τοιαύτη ἐμπεριστατωμένη ἐργασία ὑπερβαίνει τὸ μετριόφρον διάγραμμα, τὸ ὁποῖον ἔχει διαχαραχθῆ κατὰ τὴν σύνταξιν αὐτῶν.

Ὅσον ἀφορᾷ δὲ τὸν σκοπὸν τοῦ παρόντος, οὗτος σχετίζεται μὲ τὸ ἐξῆς γεγονός: ὑπάρχουν ἄνθρωποι, οἱ ὁποῖοι πολὺ εὐκόλως ἐκθαμβοῦνται ἀπὸ τὴν αἴγλην, ποὺ δημιουργεῖ ἢ διαφημῖσις γύρω εἰς ὠρισμένα πρόσωπα καὶ τὰ παρουσιάζει ὡς πρωτότυπα, ρηξικέλευθα καὶ σοφά, ὡς διανοίξαντα μὲ τὴν μεγαλοφυΐαν των νέαν λεωφόρον, τὴν ὁποίαν εἰς ἀκολουθήσῃ ἢ ἀνθρωπότης θὰ ὀδεύσῃ ἀσφαλῶς πρὸς τὴν κατάκτησιν τῆς ἀληθείας, τῆς προόδου καὶ τῆς εὐδαιμονίας. Ὅ,τιδῆποτε καὶ ἂν ἐκπορεύεται ἀπὸ τὸ στόμα τῶν διαφημιζομένων ὡς ἐκλεκτῶν πρωτοπόρων τῆς φιλοσοφικῆς καὶ ἐπιστημονικῆς κινήσεως, θεωρεῖται ὡς θέσφατον καὶ ἱερὸν καὶ ἐπομένως ὡς ἀνεπίδεκτον ἀντιγνωμίας.

Τὸ παράδοξον δὲ εἶναι, ὅτι οἱ ταῦτα διῖσχυριζόμενοι εἶναι, κατὰ τὸ πλεῖστον, ἥκιστα ἀρμόδιοι διὰ τοιαύτας ὡς «ἀπὸ τρίποδος» ἀποφάνσεις, ὡς στερούμενοι καὶ εἰδικοῦ φιλοσοφικοῦ καταρτισμοῦ καὶ συστηματικῶν ἐπιστημονικῶν μελετῶν.

Ὡς θέσφατα καὶ κοσμοσωτήρια θεωροῦνται πολλάκις καὶ τὰ ἀντίθετα πρὸς τὴν ἐξ ἀποκαλύψεως χριστιανικὴν ἀλήθειαν δόγματα, τὰ ὁποῖα ἐδίδαξαν οἱ «μεγάλοι μύσται τῆς φιλοσοφίας». Καὶ ἐκθειάζονται λοιπὸν οὗτοι ἢ διαφημίζονται, ὡς δυνάμενοι νὰ κραγατοποιήσουν τὴν ποθητὴν ἀναμόρφωσιν ἀτόμων καὶ κοινωνιῶν, διὰ τὴν ὁποίαν ἀπὸ εἴκοσιν ἤδη αἰῶνων μόχθει ὁ Χριστιανισμός, ἀλλὰ δῆθεν ἠστόχησε!

Ἔτυχε ν' ἀκούσω ἀνθρώπους Χριστιανούς νὰ ἐκθειάζουν τὸν Τολστόη καὶ νὰ τὸν θεωροῦν ὡς ἐφάμιλλον σχεδὸν μὲ τὸν Κύριον ἡμῶν, διότι ἐδίδαξε δῆθεν καὶ ἔζησε τὴν ἰδεώδη ἠθικὴν κατὰ τρόπον μὴ ὑπολειπόμενον τοῦ Ἰ. Χριστοῦ!

Ἔτυχε ν' ἀκούσω ἄλλους νὰ ἐκθειάζουν τὸν Νίτσε ὡς βαθυνούστατον στοχαστήν, τοῦ ὁποίου ἡ περιώνυμος περὶ τοῦ «ὑπερανθρώπου» θεωρία, ἂν ἐφαρμοσθῇ, θὰ ἐπιφέρῃ μεγαλειώδη ἀναδημιουργίαν τῆς ἀνθρωπίνης κοινωνίας!

Ἔτυχεν ἀκόμη ν' ἀκούσω καὶ ἄλλους, Χριστιανούς χωρὶς ἐλπίδα, οἱ ὅποιοι θεωροῦν τὴν ζωὴν ἀνιαρὰν καὶ ἄσκοπον καὶ διὰ τοῦτο ὀλοφύχως σύμμερίζονται τὰ ἀσυμβίβαστα πρὸς τὸν Χριστιανισμὸν ἀπαισιόδοξα τοῦ Σοπεργάουερ δόγματα.

Ἐφόσον δὲ οἱ ἐμβρόντητοι θαυμασταὶ τῶν «μεγάλων φιλοσόφων καὶ κοινωνικῶν ἀναμορφωτῶν», ἀποτολμοῦν συγκρίσεις εἰς βάρος τοῦ Χριστιανισμοῦ, ἐνόμισα, ὅτι δὲν θὰ ἦτο ἄσκοπον νὰ δώσω μερικὰς ἐξηγήσεις καὶ διασαφήσεις εἰς τοὺς προχειρολόγους ἐρασιτέχνας τῆς φιλοσοφίας καὶ τῆς κοινωνιολογίας μὲ τὴν ἐλπίδα, ὅτι θὰ τοὺς βοηθήσω, ἴσως, ν' ἀπαλλαγοῦν ὀπωσδήποτε ἀπὸ ὠρισμένας προκαταλήψεις καὶ ἀβασανίστους κρίσεις, αἱ ὁποῖαι ὡσὰν καρκινώματα ἔχουν ἐπιβλαστήσει εἰς τὴν συνείδησιν αὐτῶν καὶ ἐμποδίζουν τὴν χριστιανοπρεπῆ αὐτῆς διαμόρφωσιν.

Κων]πολις, Ἰούλιος 1949

Ι. Γ. Π.